

Motion till riksdagen 2025/26:3128

av **Magnus Berntsson (KD)**

Inrättande av ett pris för att uppmärksamma och motarbeta byråkrati hos myndigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett årligt pris för att uppmärksamma särskilt allvarliga exempel på byråkratisk orättvisa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en lång tradition av starka institutioner och en väl fungerande offentlig förvaltning. Trots det möter människor återkommande situationer där byråkratin snarare stjälper än hjälper. Det kan handla om orimligt långa handläggningstider, motstridiga besked från myndigheter eller fall där enskilda hamnar mellan stolarna och därmed inte får det stöd eller den rättssäkerhet de har rätt till. När sådana händelser inträffar leder det inte bara till praktiska problem för den enskilde utan även till ett växande misstroende mot myndigheter och mot det offentliga i stort.

För att synliggöra dessa missförhållanden och skapa ett incitament för förändring bör ett särskilt pris inrättas. Det är av avgörande betydelse att priset utformas på ett sätt som inte skuldbelägger enskilda tjänstemän utan uppmärksammar de strukturer och regelverk som skapar orimliga konsekvenser för medborgarna. Ett sådant pris får störst

genomslag om det kombinerar offentlig synlighet med tydliga krav på uppföljning. Priset bör bygga på öppna nomineringar där medborgare, civilsamhälle och experter kan bidra med exempel, och bedömningen bör göras av en oberoende jury med bred representation. För att ge legitimitet behöver priset dessutom utformas med klara kriterier för vilka fall som kan uppmärksammas, så att det är de verkligt problematiska processerna och regelverken som lyfts fram.

Det avgörande för prisets betydelse är att de fall som belönas inte stannar vid att synliggöras för en dag utan också leder till förändring. Därför bör priset alltid följas av en rapportering till regering och riksdag där det framgår vilka regelverk och processer som brustit och hur de bör reformeras. På så sätt kan priset bli en katalysator för förbättringar snarare än enbart en symbolisk handling.

Liknande initiativ finns i andra länder där man genom så kallade Red Tape Awards eller Golden Scissors Awards uppmärksammat betungande regelverk och ibland även prisat den som lyckats förenkla dem. Dessa erfarenheter visar att det är möjligt att använda ett pris både för att belysa problem och för att driva på reformer. De pekar också på att ett väl utformat pris kan bidra till ökad medvetenhet och faktiskt leda till konkreta förbättringar i myndigheternas arbete.

När konstitutionsutskottet tidigare behandlat liknande motioner har det framhållits att initiativ av detta slag riskerar att förlora sin kraft om de inte förses med mekanismer för uppföljning. Med ett upplägg som tydligt kopplar de uppmärksammade fallen till krav på förändring kan priset bli ett viktigt verktyg för att stärka rättssäkerheten, öka transparensen och skapa ett tydligare ansvarstagande hos myndigheter. På detta sätt kan vi motverka byråkratisk orättvisa och samtidigt bidra till att fördjupa människors förtroende för den offentliga förvaltningen.

Magnus Berntsson (KD)